

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies)

ปี พ.ศ. 2531 กองระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วย/ตาย ด้วยโรคพิษสุนัขบ้า จาก 57 จังหวัด จำนวน 219 ราย แยกเป็นชาย 140 คน หญิง 79 คน คิดเป็นอัตราป่วยและอัตราตาย เท่ากับ 0.40 ต่อประชากรแสนคน เป็นผู้ป่วยในภาคกลาง 23 จังหวัด จำนวน 100 คน ภาคเหนือ 12 จังหวัด 43 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 จังหวัด 59 คน และภาคใต้ 7 จังหวัด 17 คน เมื่อคิดเป็นอัตราป่วยและอัตราตายเป็นรายภาค จะเท่ากับ 0.56, 0.40, 0.31 และ 0.24 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ จังหวัดที่ไม่มีรายงานผู้ป่วย/ตาย ปีนี้มี 16 จังหวัด คือ ภาคกลาง ได้แก่ สระบุรีและนครนายก ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ พะเยา ลำพูน น่าน และพิจิตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ หนองคาย และร้อยเอ็ด ภาคใต้ ได้แก่ ชุมพร พังงา ภูเก็ต สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วย/ตาย ด้วยโรคนี้กับปี พ.ศ. 2530 แล้ว พบว่าเพิ่มขึ้น 80 คน หรือ 57.6% โดยเฉพาะในภาคกลางเพิ่มขึ้นถึง 2 เท่า คือจาก 48 คน ในปี พ.ศ. 2530 เป็น 100 คน ในปี พ.ศ. 2531 จังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วย/ตายเป็นอันดับแรกในปีนี้ได้แก่ นครราชสีมา (15 คน) กรุงเทพมหานคร (9 คน) อุบลราชธานี (9 คน) กาญจนบุรี ชลบุรี และจันทบุรี (จังหวัดละ 7 คน) นนทบุรี อุรุษยา เพชรบุรี และนครศรีธรรมราช (จังหวัดละ 6 คน) แต่เมื่อคิดเป็นอัตราต่อประชากรแสนคนแล้ว จังหวัดตราดมีอัตราสูงที่สุด คือ 1.79 (3 คน), จันทบุรี 1.76 (7 คน), สมุทรสงคราม 1.48 (3 คน), สิงห์บุรี 1.46 (3 คน), อุทัยธานี 1.31 (4 คน), สมุทรสาคร 1.27 (4 คน), สุพรรณบุรี 1.19 (9 คน), นครสวรรค์ 1.16 (12 คน), นนทบุรี 1.13 (6 คน) และอ่างทอง 1.10 (3 คน)

ในจำนวนผู้เสียชีวิต 219 คนนี้ สามารถติดตามสอบสวนประวัติได้เพียง 141 ราย (ร้อยละ 64.38) เป็นชาย 95 คน หญิง 46 คน รับเชื้อเพราะถูกสุนัขบ้ากัด 133 คน (ร้อยละ 94.33) และถูกแมวบ้ากัด 8 คน (ร้อยละ 5.67) โดยถูกกัดในท้องถิ่นชนบท 116 คน ((ร้อยละ 82.27) ในเขตเทศบาล 6 คน (ร้อยละ 4.27) และในเขตสุขาภิบาล 19 คน (ร้อยละ 13.47) จากจำนวนที่สอบสวนประวัติได้ พบว่า มีอยู่ 13 คนที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจนครบชุดแล้วยังมีชีวิตและฉีดวัคซีนยังไม่ทันครบชุด แต่แสดงอาการของโรคเสียก่อน แล้วเสียชีวิตอีก 11 คน ทั้ง 24 คนนี้ทราบชนิดวัคซีนที่ใช้เพียง 16 คน คือใช้วัคซีนสมองลูกหนู 8 คน ใช้วัคซีนแฮมเปิ้ล 7 คน และวัคซีน Human Diploid Cell 1 คน และผู้ป่วยส่วนใหญ่ คือ 95 คน (ร้อยละ 67.38) เสียชีวิตหลังวันรับเชื้อแล้วภายในเวลา 3 เดือน

ในปีนี้ กองระบาดวิทยาได้รวบรวมผลการชันสูตรโรคพิษสุนัขบ้า จากห้องปฏิบัติการที่มีอยู่ทั้งหมด 21 แห่ง พบว่า มีหัวสัตว์ทุกชนิดส่งไปตรวจ รวม 17,408 ตัวอย่าง ตรวจแล้วพบว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้า 8,493 ตัวอย่าง หรือร้อยละ 48.79 เมื่อเทียบกับจำนวนหัวสัตว์ที่ส่งตรวจกับปี พ.ศ. 2530 พบว่า ยอดส่งตรวจเพิ่มขึ้น 9% แต่จำนวนเชื้อลดลง 3.26% และเปอร์เซ็นต์การพบเชื้อลดลง 6.29%

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนส่งตรวจ จำนวน และร้อยละที่พบเชื้อ ตามชนิดสัตว์ที่ส่งตรวจ พ.ศ 2531

ชนิดสัตว์	จำนวนส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	การพบเชื้อ	
		จำนวน (ตัวอย่าง)	%
สุนัข	14,219	8,105	57.00
แมว	1,336	306	22.90
โค	77	49	63.64
กระบือ	4	1	25.00
สุกร	23	9	39.13
แพะ – แกะ	6	3	50.00
ลิง ค่าง ชะนี	51	7	13.73
สัตว์ทะเล	1,637	9*	0.55
สัตว์ป่า	55	4*	7.27
รวม	17,408	8,493	48.79

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของการตรวจพบเชื้อตามชนิดสัตว์ที่ส่งตรวจ พ.ศ. 2531

ชนิดสัตว์	การพบเชื้อ	
	จำนวน (ตัวอย่าง)	% การพบตามชนิดสัตว์
สุนัข	8,105	95.43
แมว	306	3.60
โค	49	0.58
กระบือ	1	0.01
สุกร	9	0.11
แพะ – แกะ	3	0.03
ลิง ค่าง ชะนี	7	0.08
สัตว์ทะเล	9*	0.11
สัตว์ป่า	4*	0.05
รวม	8,493	100

* สัตว์ทะเล ได้แก่ พังพอน 1 ตัว กระรอก 2 ตัว ค้างคาว 1 ตัว หนู 5 ตัว (เป็นการ Survey ของกรมปศุสัตว์ 4 ตัว จากการส่งตรวจ 1,067 ตัว)

** สัตว์ป่า ได้แก่ ชะมด 1 ตัว นางอาย 2 ตัว และนาก 1 ตัว

หมายเหตุ มีการ Survey หนูในกรุงเทพมหานคร 1,067/4 ตัวอย่าง